

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Józsa Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.Nikházy László ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Miskolci Városi Bíróságnál 18.P.23.371/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2.Pf.21.787/2010/2. számú ítéletével befejezett perében, amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a dr.Koncz István ügyvéd által képviselt Biztosító beavatkozott, a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 50. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. évi október hó 19. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek és a beavatkozónak külön-külön 100.000 (Egyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint térítsen meg az államnak külön felhívásra 257.300 (Kettőszázötvenhétezer-háromszáz) forint felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében a 2007-ben történt fogászati kezeléséből eredő 1.287.699 forint vagyoni és 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítési igényét érvényesítette a fogorvos foglalkozású alperessel szemben. Arra hivatkozott, hogy az alperes a kezelés alatt a felső rögzített fogpótlását kicserélte és az alsó pótlása helyett 5 darab fogat implantált. A beavatkozás nem sikerült, mert azóta komoly panaszai, fájdalmai vannak, zsibbadás, érzéketlenség, nyálvi visszacsorgás jelentkezett, a beszéde is megváltozott és a rögzített pótlás tisztántartása is alig lehetséges. Mindezek miatt az életminősége romlott. Az alperes kártérítési felelősségét arra alapította, hogy a beavatkozás előtt a lehetséges komplikációkról, szövődményekről előzetesen nem tájékoztatta, és szakmai szabályt is szegett, mert az alsó híd rendeltetésszerű használatra alkalmatlan, nem záródik jól a felső híddal. Az alperes a kezelés során megsértette az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 13. §-ának (1) és 77. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat, így a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése szerinti vagyoni és nem vagyoni kárait. A vagyoni kárát abban jelölte meg, hogy az alperes munkadíjának kifizetéséhez nem volt elegendő készpénze, így hitelt vett fel, és

azzal kapcsolatban egyéb költségei merültek fel. A nem vagyoni kárát pedig az életminőségének romlásában, és a pszichés károsodásában jelölte meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Tagadta, hogy a felperesnek kárt okozott. Azt állította, hogy a felperes fogorvosi ellátása a tőle elvárható gondosság, a szakmai és etikai szabályok, irányelvek betartásával történt. A tájékoztatási kötelezettségének is eleget tett, bár írásbeli nyilatkozatot a műtét előtt nem szerzett be. A felperes által megrendelt munkát elvégezte, és az alsó fogművet az első alkalommal történt elkészülte után a felperes kezdeményezésére újra formázta, és a felperes igényének megfelelően készítette el. A felperes azonban a munka befejezését nem várta meg, mert a híd végleges beragasztásához nem járult hozzá. Miután az alsó fogmű nincs véglegesen beragasztva, ez okozza a felperes problémáit.

A beavatkozó ugyancsak a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 800.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamatai megfizetésére. A felperes nem vagyoni kárigényét ezt meghaladóan, míg a vagyoni kárigényét teljes egészében elutasította. Indokolásának lényege szerint az alperes 2007 áprilisától 2007 októberéig a felperessel kötött szerződés alapján fogorvosi kezelést végzett, és ennek során műtéti beavatkozással 5 darab implantátumot ültetett be és alsó-felső fogpótlást készített. A műtéti beavatkozás előtt azonban nem szerezte be a felperes írásban történő beleegyező nyilatkozatát és nem adott írásban tájékoztatást a műtét lehetséges szövődményéről sem. Ezzel megsértette az Eütv. 13. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakat. Ez a tájékoztatás akkor is terhelte, ha a felperesnek korábban már volt ilyen fogbeültetése. A műtét után a felperesnél kialakult szájzug-zsibbadás kockázata 7-8%, az idegvég-sérülés kialakulása - bár az a felperes anatómiai sajátosságaira vezethető vissza - 2-3%, ezért a felperest ezekről a kockázatokról tájékoztatni kellett volna ahhoz, hogy eldönthesse: vállalja-e az adott beavatkozást. A tájékoztatás elmulasztása miatt az alperes kártérítési felelőssége fennáll, s mert a felperes szakértői véleménnyel bizonyította, hogy az alperes beavatkozásával okozati összefüggésben pszichés károsodása alakult ki, a személyhez fűződő jogainak megsértése miatt kártérítésre jogosult. A nem vagyoni kártérítés mértékének megállapításánál mérlegelte azokat az átmeneti és minimális mértékben jelenleg is fennálló panaszokat, amelyek a felperes életvitelét jelentős mértékben befolyásolhatták. Figyelembe vette, hogy a pszichés zavarok a felperes alapszemélyiségének hátterén jöttek létre és az ő felróható magatartására is visszavezethető, hogy az ideiglenesen és nem szakszerűen felhelyezett fogpótlás cseréje érdekében szakorvosnál nem jelentkezett. Mindezek mérlegelésével állapította meg a felperest ért nem vagyoni hátrány ellensúlyozására alkalmas

kárpótlás összegét. A felperes által érvényesített vagyoni kártérítésre azonban nem látott alapot. Kifejtette, hogy az alperes a megállapodás szerinti beavatkozást elvégezte. Hibás teljesítésre a felperes nem hivatkozott, ebben a körben bizonyítási indítványa nem volt. A felperes a vagyoni kártérítés feltételeit nem bizonyította. A hitelfelvétel díja az alperesre nem hárítható át.

A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet teljesen elutasította. Kiegészítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a szakértői vélemény alapján azzal, hogy az implantátumok beépítése során szakmai szabályszegés nem történt. Nem minősíthető ilyennek az esetlegesen bekövetkezett idegsérülés sem. Az érzékszavar utalhat idegsérülésre, de ennek a nyomai a röntgenfelvételen nem észlelhetők. Ritka anatómiai helyzetben lehetséges idegsérülés, ez azonban nem a fogorvos hibája.

A tájékoztatási kötelezettség körében a másodfokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy az alperesnek nem kellett külön tájékoztatást adnia az implantátumok beépítésével kapcsolatos lehetséges szövődményekről, mert a felperesnek már volt ilyen beavatkozása. Ha pedig ilyen kötelezettség terhelte, és nem nyújtott kellő részletességgű, a lehetséges szövődményekre is kiterjedő tájékoztatást, az implantátumok beépítése tekintetében akkor sem állapítható meg az alperes kártérítési felelőssége, mert ezzel okozati összefüggésben a felperest kár nem érte, így nem vagyoni kára sem lehet. A szakértői vélemény alapján megállapította a másodfokú bíróság, hogy az alsó híd rendeltetésszerű használatra alkalmatlan, mert nem záródik teljes körűen a felső híddal. Az alperes hibázott, amikor a felperes kérésének megfelelően másodjára olyan pótlást készített, amely pontatlanul érintkezik a felső híddal, ez az érintkezési hiba azonban rövid idő alatt megszüntethető, ám a kijavítására a felperes nem vette igénybe az alperes szolgáltatását, de más fogorvosnál sem jelentkezett. A kárelhárítási kötelezettségének nem tett eleget. A beépített implantátumok megfelelőek, az ideiglenesen, rosszul érintkező híd okoz fájdalmat és veszélyezteti a felperes saját fogait, de az implantátumokat is. A kijavítás után a felperes rágási képessége javulna és a fogsora rendeltetésszerű használatra alkalmassá válna. A rövid idő alatt megtörténő kijavítás esetén a felperest nem érte volna olyan súlyú hátrány, amely a nem vagyoni kárigényét megalapozná. Nem vagyoni kártérítésre tehát nem tarthat igényt. Ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

A vagyoni kártérítés körében rámutatott arra, hogy a felek vállalkozási szerződést kötöttek, amelynek tartalma az implantátumok beépítése mellett az alsó és felső körhíd elkészítése és végleges felhelyezése volt. A felperes hivatkozott az alperes hibás teljesítésére, mert a vagyoni kárigényét azon a tényalapon terjesztette elő, hogy hibás az alperes által elkészített alsó híd. A hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránti igény a Ptk.

310. §-a alapján érvényesíthető, ezt a kártérítési keresetet a Ptk. 318. §-ára utalással a 339. §-ának (1) bekezdése alapján kellett elbírálni. A hibás teljesítéssel kapcsolatos kárigény a másik szerződő féllel szemben érvényesíthető, ezért a fogtechnikus, mint teljesítési segéd magatartásáért az alperesnek kell helytállnia. A felperes a hibás teljesítéssel kapcsolatban kijavítási költséget érvényesíthetett volna, ilyen keresetet azonban nem terjesztett elő. A hitelfelvétellel kapcsolatos költségek pedig nem állnak okozati összefüggésben az alperes magatartásával, ezért vagyoni kártérítésként nem érvényesíthetők.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetének megfelelő határozat meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a bíróságok a tényállást nem tárták fel teljes körűen, a hiányosan megállapított tényállás pedig a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésén alapul, ezért a jogerős ítélet megalapozatlan. A bíróságok nem vizsgálták a szerződés tartalmát és a megszűnésének körülményeit, holott tisztázhatták volna, hogy ő egy funkcionálisan megfelelő, jól használható, panaszokat nem okozó fogművet rendelt meg, amely a szervezetében minden anatómiai és funkcionális igényt kielégít. Az alperes által elkészített fogpótlás azonban a szakértői vélemény szerint is rendeltetésszerű használatra alkalmatlan, és megállapítható az alperes szakmai szabályszegése is, amikor a felperes túlzó kívánságának megfelelően elkészítette a második alsó hidat, amely viszont pontatlanul érintkezik a felső hiddal. Az alperes szakmai szabályszegése az írásbeli beleegyező nyilatkozat hiánya miatt is megállapítható. Az alperes kártérítési felelőssége a szabályszegése, a gondossági követelmény elmulasztása miatt az Eütv. 77. §-ának (3) bekezdésében foglaltak szerint megállapítható, és a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt az Eütv. 13. §-ának (1) és (2) bekezdésében, valamint a 135. §-ának (1) bekezdésében foglaltak megsértése miatt is. Mindezeket azonban a bíróságok tévesen figyelmen kívül hagyták.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte és részletes észrevételeket tett a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra.

A beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmében ugyancsak a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes kártérítési felelősségének elbírálásához szükséges

bizonyítást az elsőfokú bíróság lefolytatta, de a bizonyítékok okszerű, a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelésével megállapított tényállásból a másodfokú bíróság következtetett helyesen az alperes kártérítési felelősségének a hiányára.

Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a felek között alapvetően vállalkozási, a Ptk. 389. §-ában szabályozott szerződés jött létre, amelynek tartalmát az Eütv. adja meg, az ugyanis külön kikötés nélkül is a szerződés része. Az Eütv. írja elő az orvos (fogorvos) tájékoztatási kötelezettségét és a tőle elvárható gondosság követelményét.

A felperes a keresetében a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai alapján követelt vagyoni és nem vagyoni kártérítést, így a bíróságok is ennek megfelelően vizsgálták a felperes kárigényét, amellet, hogy a felek szerződéses kapcsolatát maguk is megállapították.

A felperes a kárigénye alapjául a tájékoztatási kötelezettség megsértését és az alperes szakmai szabályszegését jelölte meg. A szakmai szabályszegés körében az alperes különféle hibáira hivatkozott, de azokat nem jogilag, hanem tényként jelölte meg, de szerződésszegésre, hibás teljesítésre alapított kárigénye nem volt. A másodfokú bíróság tévesen értelmezte a felperes kárigényét a Ptk. 310. §-ára alapítottan hibás teljesítésből eredő kártérítésként, jóllehet a szerződéses jogviszonyban ilyen igény valóban előterjeszthető lett volna. Ennek azonban az ügy megítélése szempontjából nem volt jelentősége, mert az alperes kártérítési felelőssége a későbbiekben kifejtettek szerint nem állapítható meg. Az alperes a szerződés alapján 5 darab implantátum beépítését, alsó és felső fogpótlás körhidakkal való elkészítését és végleges felhelyezését vállalta. A fogászati orvosszakértői vélemények alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alperes az implantátumokat szakszerűen, hibátlanul ültette be. Ennek során kisebb mértékű idegsérülés következett be, amely azonban olyan szövődmény, amelyért az alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg. A felperes által további problémaként megjelölt zsibbadás, fájdalom, nyálfolyás, hangképzési zavar, kismértékűek voltak, rövid ideig tartottak és idővel meg is szűntek, csupán egy kis területen maradt vissza érzéskiesés, mint szövődmény. Az erről való tájékoztatás körében téves a másodfokú bíróság álláspontja, mert az alperest az Eütv. 13. §-ának (1) és (2) bekezdése szerint teljes körű tájékoztatási kötelezettség terhelte akkor is, ha a felperesnek korábban már volt ilyen fogbeültetése. Az alperes tájékoztatása pedig nem volt teljes körű, ám a szakmai szabályoknak megfelelően elvégzett műtét során a felperes szervezetében anatómiai sajátossággal futó ideg sérült, ez pedig olyan szövődmény, amelyről az alperes előzetes tájékoztatást nem adhatott volna. Erről az alperes tájékoztatása csak akkor lett volna elvárható, ha a felperes szervezetének egyedi sajátosságairól az alperes tudott, vagy kellő gondosság mellett tudnia kellett volna. Ezt azonban a szakértők sem állították. A sérülés az egyik fognál

volt, az itt fellépett következményre pedig a tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie. A többi implantátum esetében pedig - amennyiben az alperes tájékoztatása nem volt teljes körű - azért nincs jelentősége ennek a kérdésnek, mert ott szövődmény nem lépett fel, tehát a tájékoztatási kötelezettség elmulasztására alapítottn az alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg. A tájékoztatás megadásának ugyanis csak abból a szempontból van jelentősége, hogy történt-e orvosi hiba, vagy bekövetkezett-e valamilyen szövődmény. Ha ugyanis nincs hiba, vagy nem lépett fel szövődmény, akkor a tájékoztatás elmaradásának jogi jelentősége nincs. Az adott esetben műtéti hiba nem volt, a szövődmény lehetőségéről pedig az alperest - a korábban kifejtettek szerint - tájékoztatási kötelezettség nem terhelte.

A felperesnek a szakmai szabályok megsértésére, az Eütv. 77. §-ának (3) bekezdésében foglaltak figyelmen kívül hagyására alapított kárigénye kapcsán a bíróság jogerős ítéletében a fogorvosi szakvéleményeket helyesen értelmezte. Ezek alapján megállapítható, hogy az alsó híd rendeltetésszerű használatra alkalmatlan, mert a felső hiddal nem zár. Az alperes - engedve a felperes túlzó kívánságainak - esztétikai célból, a második alkalommal olyan alsó híd-garnitúrát készített, amely pontatlanul érintkezik a felső hiddal. A felső, véglegesen beragasztott körhíd azonban megfelelő. Mivel az alsó híd beragasztása csak ideiglenes, az alsó-felső hidak érintkezési hibája feszíti, ezzel veszélyezteti a felperes saját fogait, de az implantátumokat is, és fájdalmat okoz. Az ideiglenes beragasztás azonban a felperes saját döntése volt, de az is, hogy a végleges beragasztástól elzárkózott, holott azt a kárenyhítési kötelezettsége körében - akár más fogorvosnál is - meg kellett volna tennie. Az alsó-felső híd érintkezési hibája végleges ragasztással - új pótlás készítése nélkül - egyszerűen, gyorsan, könnyen megoldható lett volna.

Az alperes által készített ideiglenes híd önmagában jó, ám az végleges célra nem használható. A felperes azonban saját döntése folytán ezt teszi, holott ezzel magának okoz hátrányt, amelyet tévesen az alperesnek tulajdonít. A végleges ragasztás elmaradásának és a jelenlegi állapot fenntartásának a következményei ezért a terhére esnek, az alperesre nem háríthatók át.

A bíróság jogerős ítéletében a bizonyítékok alapján helyesen következtetett arra, hogy az alsó fogpótlás ideiglenes ragasztását a felperes akarta, az alperestől nem kérte annak a végleges beragasztását és nála csak az alaptalan kifogásaival jelentkezett. A fogpótlás végleges beragasztása nem az alperes szerződésszegő magatartása miatt maradt el. A szerződés teljesítésének lehetetlenné válása (Ptk. 312. §) a másodfokú bíróság ítéletében is csak olyan felvetés, amelynek jogi alapja nincs és azt a tények sem támasztják alá.

Megállapítható tehát, hogy az alperes által beültetett implantátumok jók, az pedig, hogy azokon csak ideiglenes híd van, a

felperes terhére eső döntés, amelynek a következményeit viselnie kell. Az a tény pedig, hogy a fogazata rendeltetésszerű használatra valóban alkalmatlan és emiatt az alapszemélyisége hátterén létrejött szorongásos depressziós zavarban szenved, még részben sem hozható okozati összefüggésbe az alperes tevékenységével.

A kifejtettekre figyelemmel a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott 78. §-ának (1) bekezdése, illetőleg a 83. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes, illetőleg a beavatkozó felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

A felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján a felperes köteles az állam részére megtéríteni.

Budapest, 2011. október 19.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő

HM